

Forslag til arkitekturpolitik

”Viborg Byråd vil bidrage til at skabe byer, landsbyer og landskaber med bygninger og byrum, der tilfører kvalitet og værdi til stedet”

Forslag vedtaget af Viborg Byråd den xx. xx. xxxx

VIBORG
KOMMUNE

ARKITEKTURPOLITIKKEN - KORT FORTALT

Arkitektur handler om de fysiske rammer for det liv, vi lever. God arkitektur muliggør rammerne for udfoldelse af det gode liv, og er også med til at værne om de særlige kvaliteter, vi allerede har i kommunen. De arkitektoniske kvaliteter er ikke alene en berigelse for os alle i det daglige, men også en investering i et områdes udvikling og fremtid. Arkitektonisk kvalitet betaler sig og kan bidrage til at skabe mere vækst i kommunen.

Når byer, landsbyer og landskaber udvikler sig, er det vigtigt, at ny arkitektur afspejler vores tid. Samtidig bør vi tænke over, hvad vi efterlader som vores generations bidrag til den samlede kulturarv. Arkitektonisk kvalitet skaber merværdier, der kan måles på f.eks. øgede boligpriser, bedre tilflytningstal og tryghedsmålinger - og også værdi i form af forbedrede muligheder for lokal aktivitet, stærkere fællesskaber og generel stolthed.

Når kommunen er bygherre har vi en særlig forpligtigelse til at opføre byggerier, der tilfører kvalitet til stedet og værdi for borgerne. Byrådet ønsker samtidig også at kommunen er rummelig med plads til alle typer byggerier, byrum

og landskaber. Vi kan og vil ikke tilstræbe høj arkitektonisk kvalitet alle steder.

Det betyder, at arkitekturpolitikken særligt fokuserer på at skabe arkitektur med kvalitet og værdi i områder, hvor der i forvejen findes stedlige, arkitektoniske værdier eller i områder, der indeholder særlige byggerier, der skal beskyttes. Derudover har arkitekturpolitikken også fokus på at sikre kvalitative arkitekturprojekter ved opførelse af kommunale byggerier og væsentlige, større byggerier og anlæg, som vil ændre markant på oplevelsen af det eksisterende sted. Dette skal dog ikke hindre virkelysten til at skabe byggerier, byrum og landskaber med arkitektonisk kvalitet alle steder i kommunen.

Når man med et projekt ønsker at optage en plads i et værdifuldt område, bør man tænke på at gøre stedet bedre, end det var. Derfor introducerer denne arkitekturpolitik et arbejdsredskab i form af en arkitekturscreening, der gør det nemmere at sætte ord på arkitektur og som effektivt og systematisk skaber en fælles platform for stillingstagen til, om det konkrete projekt skaber kvalitativ arkitektur og tilfører merværdi til stedet.

Viborg Byråd lægger vægt på, at politikken er operationel og har fokus på, at sikre effektive arbejdsgange og dialoger i forbindelse med konkrete arkitekturprojekter.

Arkitekturpolitikken understøttes af et appendiks, som uddyber og tolker de overordnede målsætninger og indsatsområder. Derudover vil politikken blive fulgt op i kommuneplanen, i særlige lokalplaner, i udvalgte vejledninger og temahæfter - og i dialog med bygherrer, i kommunale byggerier og i kommunens sagsbehandling af væsentlige, større byggeprojekter, hvor vi vil tage udgangspunkt i de overordnede målsætninger, der er fastlagt i arkitekturpolitikken.

I forbindelse med for-debatten om arkitekturpolitikken kunne alle bidrage med input. Resultaterne fra workshop, gademøde og møder i følgegrupper har fungeret som en rød tråd i tilblivelsen af arkitekturpolitikken. Viborg Byråd inviterer med dette hæfte til en debat om arkitektonisk kvalitet i Viborg Kommune. Hæftet er ikke et færdigt produkt; det er et forslag, som vi gerne vil have din hjælp til at kvalificere, inden den endelige arkitekturpolitik senere skal vedtages af Byrådet.

Viborg Byråd

ARKITEKTURPOLITISK VÆRDISÆT

FREMTIDENS ARKITEKTUR

- Byrådet ønsker og tilskynder til, at ny arkitektur sigter mod at tilføre og bidrage med kvalitet og merværdi til stedet samt sikre udfoldelse af det gode liv.
- Byrådet vil have særligt fokus på kvalitative arkitekturprojekter i områder, der i forvejen har stedlige, arkitektoniske værdier eller er særligt beskyttelsesværdige, samt ved opførelse af kommunale byggerier og væsentlige, større byggerier og anlæg, som vil ændre markant på oplevelsen af det eksisterende sted.
- Byrådet ønsker samtidig, at der i områder, hvor andre forhold, anvendelser og hensyn er prioriteret istedet for de arkitektoniske værdier, kan skabes plads til alle typer byggerier, byrum, anlæg og landskaber.

DIALOG OG BRANDING

- Byrådet ønsker, at ny arkitektur generelt skal opføres eller anlægges rigtigt og ikke kun nemt - og Byrådet vil stille relevante arkitektoniske krav til hver enkelt offentligt byggeri samt større projekter, der påvirker de værdifulde omgivelser i væsentlig grad.
- For at sikre de særlige og værdifulde områder, som er grundlaget for den lokale branding, ønsker Byrådet at have fokus på tidlig, hurtig og ikke mindst konstruktiv dialog, bl.a. i form af en arkitektur-screening.

Derudover ønsker Byrådet at understøtte de arkitekturpolitiske signaler, målsætninger og indsatsområder ved at søge forvaltningens indsats vedrørende arkitektonisk rådgivning samt initiativer i forhold til nye arkitekturpolitiske aktiviteter opprioriteret.

OVERORDNEDE MÅLSÆTNINGER OG INDSATSOMRÅDER

1 HISTORISK IDENTITET

Byrådets målsætning er:

at de historiske bydele skal bevares som grundlaget for kommunens identitet og samtidig som baggrund for nye måder at anvende og udvikle byernes historiske udgangspunkt.

Målet nås ved:

at kulturarven anvendes og holdes levende - og ved at nye projekter respekterer den historiske præmis.

2 KVALITATIV KOMMUNIKATION

Byrådets målsætning er:

at forankre den arkitekturpolitiske indsats gennem effektivt og systematisk kommunikation og dialog.

Målet nås ved:

- ▶ at forvaltningens indsats vedrørende arkitektonisk rådgivning søges opprioriteret
- ▶ årlige bygningspræmieringer af kvalitetsbyggeri
- ▶ afholdelse af arkitektkonkurrencer i forbindelse med planlægning og opførelse af større, kommunale byggerier
- ▶ årligt afholdelse af Arkitekturens Dag
- ▶ elektronisk formidling af arkitekturen på kommunens hjemmeside - herunder gennem animationer

3 BYRUM OG BYLIV I BYER OG LANDSBYER

Byrådets målsætning er:

at væsentlige veje, gader, torve, pladser og grønne områder tilføres kvalitative tiltag, kunst og aktiviteter, der understøtter de stedlige potentialer og mangfoldige anvendelser for at skabe mere byliv.

Målet nås ved:

at anvende de fælles, væsentlige byrum til forskellige og varierende aktiviteter, og at de anlægges med materialer, der patinerer smukt og med fokus på rentabelt vedligeholdelse og drift.

4 KLIMA OG BÆREDYGTIGHED

Byrådets målsætning er:

at "grønne løsninger" og bæredygtig arkitektur spiller en væsentlig rolle i fremtidige offentlige og private byggerier og anlægsprojekter.

Målet nås ved:

at indtænke klimatilpasningsløsninger samt social, økonomisk og miljømæssig bæredygtighed i nye, større arkitekturprojekter.

ARKITEKTURSCREENING

Byrådet ønsker i forbindelse med opførelse af nye arkitekturprojekter i områder med eksisterende særlige kvaliteter og værdier samt ved opførelse af kommunale eller væsentlige, større byggerier og anlæg, at der skabes en god dialog mellem de involverede parter og kommunen.

For at sikre, at det så tidligt som muligt i processen vurderes, om projektet er det rigtige til det konkrete sted har kommunen udviklet et arbejdsredskab i form af et screeningsskema til vurdering af kvaliteter og værdier i projektets arkitektur. Skemaet findes i Appendiks til arkitekturpolitikken, side 11.

Arkitekturscreeningen har til formål at synliggøre de overordnede mål for arkitekturpolitikken i de enkelte nybyggerier:

Hver gang der tilføjes en ny, større bygning eller et værdifuldt sted forandres, skal projektet tilføre kvalitet og værdi til stedet – ellers er projektet det forkerte til stedet.

Arkitekturscreeningen er et bidrag til at skabe effektive og forenklede arbejdsgange med fokus på at have et fælles udgangspunkt for drøftelser af projektet.

Arkitekturscreeningen er ikke en facitliste over, hvad der er arkitektonisk kvalitet, men en metode til at spore sig ind på, om projektet tilføjer byen eller landskabet kvalitet og værdi. Arkitekturscreeningen skal sikre at der sker en løbende dialog og kommunikation mellem kommunens forvaltninger og bygherrer.

Formålet er, at der så tidligt i projektprocessen som muligt skabes en klar og tydelig dialog, hvilket sparer tid og penge for alle involverede parter. Det vil i praksis foregå ved, at forvaltningerne i kommunen, eventuelt i et samspil med hinanden, vurderer de temaer og parametre, som screeningsskemaet indeholder i forhold til det indsendte projekt.

Efter screeningen kan bygherre og kommunen fortsætte dialogen om de enkelte temaer, og i hvilken retning, projektet eventuelt bør videreudvikles. I forlængelse af screeningen skal der derudover ske vurderinger af projektet i forhold til gældende lovgivning, planlægning og retningslinjer i øvrigt.

sØnæs ved Sønderløb i Viborg

sØnæs er i dag et populært udflugtsmål og et stop på løbeturen rundt om Viborgsøerne. Med klimatilpasningsprojektet lægges der op til at styrke og udvikle sØnæs som rekreativt, offentligt byrum ved at etablere et kunstigt vandlandskab, som ud over at sikre området mod skybrud efterkommer spildevandsplanens krav om at mindske fosforudledningen til Viborgsøerne. Der opstår en foranderlig vandpark, hvor øer vokser og skrumper afhængigt af regnvandsmængden i rensedammen og overløbsarealerne.

Projektet viser, at det er muligt at gennemføre klimatilpasningsprojekter og samtidig skabe helt nye værdier for borgerne og byerne i form af et nyt vandlandskab, som også opfordrer til ophold og bevægelse - et eksempel på et projekt, der giver mere tilbage til stedet end det tager.

Forslag til arkitekturpolitik

De arkitekturpolitiske målsætninger og indsatsområder i denne arkitekturpolitik er det første skridt på vejen til at skabe byer, landsbyer og landskaber med bygninger og byrum, der tilfører kvalitet og værdi til stedet.

Høring af forslag til arkitekturpolitik

Byrådet fremlægger hermed forslag til arkitekturpolitik for Viborg Kommune i høring
fra den 1. oktober til den 25. november 2014.

Hvis du har kommentarer, bemærkninger eller ændringsforslag til arkitekturpolitikken, vil vi meget gerne høre fra dig.

Du kan sende dine synspunkter og bemærkninger til:
eller på følgende adresse:

plan@viborg.dk
Viborg Kommune
Plan
Prinsens Allé 5
8800 Viborg
Telefon 87 87 86 26
www.viborg.dk/arkitektur

VIBORG
KOMMUNE